

Archeologische opgraving Bergharen (CPO Bergharen)

Selectiebesluit voor bestemmingsplan

In februari 2019 heeft archeologisch bureau RAAP een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op het perceel tussen de Wijksestraat en de Molenweg, direct ten oosten van de Dorsvlegel. Uit booronderzoek in 2001 was namelijk al bekend dat hier archeologische resten in de bodem bewaard waren gebleven. Het proefsleuvenonderzoek heeft dat beeld bevestigd en verder ingevuld.

Selectieadvies van archeologisch bureau RAAP

Op basis van het proefsleuvenonderzoek heeft het onderzoeksbureau het volgende selectieadvies opgesteld: als de archeologische resten niet duurzaam in de bodem kunnen worden behouden, is het advies om in het plangebied binnen de grenzen van de aangewezen vindplaatsen een opgraving uit te voeren. Hierbij wordt echter het oppervlak dat op de kaart als laagte is aangeduid niet volledig vlakdekkend opgegraven, maar met vier doorgetrokken landschapssleuven onderzocht. Dit houdt in dat de laagte voor ca. 40% wordt opgegraven met sleuven van 10m breed.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is waargenomen dat ter hoogte van werkput 6, meer specifiek in een strook van ca 15-20 m breed langs de zuidzijde van het plangebied, een mogelijk tweede archeologisch niveau op een diepte van ca. 2,5 m –mv is gelegen. In het geval dat dit niveau verstoord zou raken en opgegraven moet worden, is de inzet van bronbemaling tijdens het archeologisch werk onontbeerlijk. Vanwege de hoge kosten wordt dit dan ook afgeraden en zou dit niveau beter in situ behouden kunnen blijven.

Een opgraving vindt plaats op basis van een Programma van Eisen, dat moet worden opgesteld door een senior KNA archeoloog en vervolgens moet worden goedgekeurd door het bevoegd gezag. Bij een volledige opgraving kan na vrijgave het gehele terrein verder ontwikkeld worden voor de woningbouw.

Selectiebesluit bevoegd gezag

Het bevoegd gezag, de gemeente Wijchen, sluit zich aan bij het advies van het onderzoeksbureau.

Noordelijke deel

Het noordelijke deel van het totale plangebied, dus het deel dat is bestemd voor de nu geplande woningen en bijbehorende infrastructuur, moet worden opgegraven (blauwe, oranje en rode zone op het bijgevoegde kaartje). De laagte die tijdens het proefsleuvenonderzoek is aangetroffen (gearceerd op het bijgevoegde kaartje), hoeft niet volledig te worden onderzocht. Ca. 40% daarvan is voldoende. Wanneer deze opgraving is uitgevoerd, kan de archeologische dubbelbestemming verdwijnen. De zone met groeninrichting zal in principe niet volledig worden opgegraven, maar bij de inrichting moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van de archeologische sporen in de bodem. Het tracé van de in ZO-richting door te trekken weg moet wel opgegraven worden. De zone met groeninrichting zal de archeologische dubbelbestemming dus deels wel behouden, behalve ter plaatse van het tracé van de door te trekken weg.

Algemeen

Voor de opgraving moet een Programma van Eisen worden opgesteld, dat moet worden goedgekeurd door het bevoegd gezag, de gemeente Wijchen. De opgraving moet worden uitgevoerd door een hiervoor gecertificeerd archeologisch bureau en worden vastgelegd in een archeologisch rapport. Dit rapport moet worden goedgekeurd door het bevoegd

gezag. De archeologische vondsten moeten worden geconserveerd en samen met alle documentatie worden gedeponereerd bij het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten.

Er mag pas met de graafwerkzaamheden voor de nieuwbouw en bijbehorende infrastructuur en groen worden gestart als het plangebied door het bevoegd gezag is vrijgegeven door middel van een schriftelijke verklaring (een selectiebesluit).

Archeologische dubbelbestemming

Ter plaatse van de woningen en infrastructuur zal de dubbelbestemming verdwijnen na opgraving van dit deel. Ter plaatse van de groeninrichting ten zuiden van de nieuwe woningen wordt alleen het tracé van de ooit door te trekken weg opgegraven. Alleen bij dit tracé zal de dubbelbestemming na de opgraving kunnen verdwijnen. Voor het overige deel van de groeninrichting wordt de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 1' opgenomen.

Achtergrondinformatie: wat is er gevonden?

Het proefsleuvenonderzoek heeft aangetoond dat ongeveer een kwart van het terrein wel echt verstoord is door afgravingen in het verleden. Op deze plek is het mogelijk om zonder archeologisch vervolgonderzoek woningen te bouwen. Op de rest van het terrein ligt dat anders. Ten noorden van het verstoorde deel (grijs) zijn sporen en resten gevonden van archeologische vindplaatsen uit drie verschillende perioden. Helemaal in het noorden is een vindplaats uit de late Bronstijd-vroege IJzertijd gevonden (blauw). Het grootste deel van het perceel bevat sporen van een vindplaats uit de midden-late IJzertijd (oranje). Deze vindplaats lag naast een laagte in het landschap (depressie), waar soms water in stond. De bewoners van de nederzetting maakten gebruik van die

laagte. In een klein gebied in deze oranje zone zijn bovendien nog aanwijzingen gevonden voor een vroeg-Middeleeuwse nederzetting (rood), die weliswaar grotendeels buiten dit perceel zal hebben gelegen maar mogelijk nog net voor een klein deel ook binnen dit perceel.

Ten zuiden van het verstoorde deel zijn ook sporen van een vindplaats uit de midden-late IJzertijd gevonden (groen). Misschien horen deze sporen nog bij de vindplaats ten noorden van het verstoorde deel, maar het kan ook zijn dat het een andere vindplaats is. Bovendien is in dit deel nog op een dieper niveau ook aardewerk gevonden. Misschien is dat daar terecht gekomen omdat het in het verre verleden van het rivierduin is afgerold of gespoeld, maar we kunnen helaas ook niet uitsluiten dat het toch om een tweede sporenniveau gaat. Door het opkomende grondwater was het vrijwel onmogelijk om goed zicht te krijgen op wat er zich op die diepte in de bodem bevond. Uit het booronderzoek is gebleken dat dat tweede niveau over een deel van die groengekleurde zone aanwezig is.